

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОВІТРЯНИХ СИЛ імені ІВАНА КОЖЕДУБА

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРОТИБОРСТВО
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

**МАТЕРІАЛИ
НАУКОВОГО СЕМІНАРУ З МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ПОВІТРЯНИХ СИЛ
імені ІВАНА КОЖЕДУБА**

12 грудня 2024 року

Харків 2024

Науковий семінар Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба «Інформаційне протиборство в умовах російсько-української війни»: статті та тези доповідей, 12 грудня 2024 року. – Х.: ХНУПС ім. І. Кожедуба, 2024. – 126 с.

Наведені статті та тези доповідей за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок, виконаних науково-педагогічними працівниками, науковими співробітниками, докторантами, аспірантами (ад'юнктами) та іншими фахівцями органів військового управління, закладів освіти, установ і підприємств України.

За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей відповідальність несе автор.

Затверджено до друку вченою радою Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, протокол № 14 від 27 грудня 2024 року .

Харківський національний університет Повітряних Сил
ім. І. Кожедуба, 2024

2. Критично оцінювати інформацію, наскільки вона правдива і які докази наводяться для підтвердження її.

3. Використовувати правила фактчекінга, та платформи для перевірки правдивості інформації (StopFake, FactCheck та інші).

Таким чином можна зробити висновок, що протидія фейкам – це колективна відповідальність. Поширюючи правдиву інформацію та уникаючи фейків, ми сприяємо формуванню надійного інформаційного середовища та підвищуємо рівень інформаційної грамотності та гігієни у суспільстві, що є важливим фактором та умовою перемоги у війні з росією.

СТРАТЕГІЇ БЕЗПЕКИ ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ: КРАЇНИ РОЗВИНУТОЇ ДЕМОКРАТІЇ В КРОЦІ ВІД ЗАБОРОНИ СОЦМЕРЕЖ ДІТЯМ ДО 16 РОКІВ

Л. Городнюк

*Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К.Д. Ушинського, кафедра філософії, соціології та менеджменту СКД*

Австралія стала першою з країн, яка офіційно, вустами прем'єра країни Ентоні Альбанезе наголосила про готовий план заборони користування соціальними мережами дітям до 16 років[1]. За словами голови австралійського уряду закон, проєкт якого винесуть на розгляд парламенту уже цього річ, і він набере чинності за рік після ратифікації, має на меті захистити психічне здоров'я австралійської молоді. Якщо закон ухвалить, то відповідальність ляже саме на соціальні медіа, яким за надання доступу до своїх платформ дітям, погрожують значними штрафами.

Австралія не єдина держава, де тема психічного стану юних користувачів Інтернету, винесено на порядок денний. В релізі головного хірурга США від 2023 року йдеться про те, що є переваги для психічного здоров'я для дітей і підлітків, коли вони зменшують або припиняють перебування в соціальних мережах більше ніж на місяць[2]. Посадовець констатує, що дослідження та пошук рішень тривають на тлі «національної кризи психічного здоров'я молоді», і при цьому 95% молодих людей віком 13-17 років повідомляють, що користуються соціальними медіа-платформами.

«Оскільки підлітковий вік і дитинство є критичним етапом у розвитку мозку, який може зробити молодих людей більш уразливими до шкоди з боку соціальних медіа», головний хірург закликав до невідкладних дій політиків, технологічні компанії, дослідників, сім'ї та молодь. Пізніше

двопартійна група американських сенаторів представила законодавство, яке, серед інших положень, заборонятиме дітям віком до 13 років створювати або підтримувати облікові записи в соціальних мережах, а медіакомпаніям – рекомендувати вміст, що використовує певні алгоритми, користувачам віком до 17 років. Американська академія педіатрії підтримала головного хірурга в тому, що сучасна ситуація потребує змін і ідей. «Сучасні діти та підлітки не знають світу без цифрових технологій, але цифровий світ не був побудований з урахуванням здорового розумового розвитку дітей. Нам потрібен підхід, щоб допомогти дітям як у мережі, так і офлайн, який би відповідав кожній дитині там, де вона перебуває, а також працював над тим, щоб цифровий простір, у якому вони живуть, був безпечнішим і здоровішим», – підкреслила президент Американської академії педіатрії Сенді Чанг.

Молоді люди використовують соціальні мережі весь час і повсюдно. Один з перших дослідників *homo digitalis* став Марк Пренскі, який поділяє сучасних людей на *Digital Natives* (вихідці цифрового світу, люди, які не бачили світ без комп'ютерів та пристроїв) та *Digital Immigrants*. І якщо у цифрових мігрантів життя розгортається в цифрову епоху, але світогляд сформовано за інших умов і вони пристосовані до існування без гаджетів, то цифрові аборигени не здатні приймати виклики світу без «світу в коробочці» [3]. Перед сучасною можливістю, медиками, психологами, науковцями стоять практичні складні задачі: соціалізація особистості у цифровому просторі і навпаки – соціалізація сучасної людини з усталеними навичками цифрового буття в онтологічній системі «людина-гаджет» з мінімумом життя офлайн, у фізичному вимірі за межами віртуального світу, численні виклики людській природі і психіці, викликані різновидами інтернет- і гаджет-адикцій – нав'язлива потреба перебувати в інтернеті без будь-яких визначених цілей, багатогодинне перебування і особистісна самореалізація в соціальних мережах, адиктивний веб-серфінг, онлайн-лудоманія, онлайн-гемблінг, кіберсексуальна адикція (кіберсекс), безальтернативні віртуальні знайомства тощо. Під Інтернет(гаджет)-адикцією розуміють нав'язливе бажання увійти до Інтернету (зануритись у гаджет), знаходячись офлайн, і нездатність вийти з Інтернету (відкласти гаджет) у стані онлайн [6,7]. Дослідники психічних станів людини, що мігрує між віртуальним і реальним світом констатують не тільки низку розладів і патологій психіки, видів захворювань, яких не було донедавна, але і досягнення цифровою людиною таких специфічних станів свідомості як емпатичний резонанс, інтелектуальний інсайт, містичний екстаз [5].

Список використаних джерел

1. Australia plans "world-leading" social media ban for children under 16/. URL: <https://www.cbsnews.com/news/australia-social-media-ban-children-meta-tiktok-youtube-x/>
2. Surgeon General Issues New Advisory About Effects Social Media Use Has on Youth Mental Health/ Електронний ресурс. U.S. Department of Health and Human Services URL: <https://www.hhs.gov/about/news/2023/05/23/surgeon-general-issues-new-advisory-about-effects-social-media-use-has-youth-mental-health.html>
3. Борінштейн Є.Р., Городнюк Л. С. Філософсько- антропологічний феномен Homo Digitalis як онтологічної системи "людина-гаджет". Studies in History and Philosophy of Science and Technology. Vol 33 (1). Дніпро, 2024. с. 15-21
4. Городнюк Л. Інформаційно-психологічний тиск при формуванні світогляду. У пошуку нових сенсів полікультурного світу. Повоєнний діалог культур: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. Київ: НАКККиМ, 2023. С. 129-132.
5. Жидко М.Є. Феноменологія та топологія станів свідомості в контексті цифрового футурошоку. Інсайт: психологічні виміри суспільства : наук. журн. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. Вип. 1. С. 26–32.
6. Керебко Ю. І. Вплив інтернет-залежності на особистість підлітків // Теорія і практика сучасної психології. 2018. № 3. С. 190-193.
7. Кириченко В.В. Особливості споживання інформації особами юнацького віку (порівняльний аналіз досліджень 2014 та 2018 років). *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. № 5. С. 62–67.
8. Фльорко Л. Соціальна самотність сучасної людини як філософська проблема. *Соціогуманітарні проблеми людини*. 2006. № 2. С. 31-46

ДО ПРОПОЗИЦІЇ ВВЕДЕННЯ ПОСАДИ ЗАСТУПНИКА КОМАНДИРА З МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ

А.А. Голота, М.І. Кожушко

*Харківський національний університет Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба*

Свідомість людини є вищою формою психіки людини і результатом її трудової діяльності. Мораль є формою суспільної свідомості як складова психічної діяльності людини. На наше переконання морально-